

Αθήνα 11. 10. 1986

Αριθ. Γνωμ. 15

Προς

Υπουργείο Δικαιοσύνης

Δ/νση Ποινικών και Σωφρονικών Υποθέσεων

Ενταύθα

I. Απαντούμε στο αριθ. 53360/11.6.1986 έγγραφό σας, με το οποίο ζητείται η γνώμη μας, σχετικώς με το ερώτημα: εάν σε ομάδα κρατούμενων "επί λόγω τιμής" επιτρέπεται κατάταξη ανηλίκου ο οποίος έχει καταδικασθεί σε ποινικό σωφρονισμό. Συγκεκριμένως το ερώτημα αφορά κρατούμενον ηλικίας ήδη 20 ετών, ο οποίος προ πενταετίας καταδικάσθηκε για απόπειρα βιασμού και ανθρωποκτονία εκ προθέσεως σε περιορισμό εντός του Σωφρονιστικού Καταστήματος Κασσαβετίας (κατ'ελάχιστο όριο 8 έτη και κατ'επίπεδο όριο 18 έτη).

II. Σύμφωνα με το νόμο 3312/1955 περί οργανώσεως Ανοικτών Σωφρονιστικών Καταστημάτων, σε κάθε αγροτική φυλακή μπορεί να συγκροτείται ομάδα καταδίκων "επί λόγω τιμής" εργαζομένων, χωρίς διαρκή και άμεση επίβλεψη. Στην ομάδα αυτήν κατατάσσονται κατάδικοι, οι οποίοι (εκτός άλλων προϋποθέσεων καλής διαγωγής κλπ) εκτίουν ποινή φυλακίσεως ή προσηκείρου καθείρξεως. Στο νόμο καθορίζονται λεπτομερώς η οργάνωση και η ειδική μεταχείριση των κρατούμενων στα Ανοικτά Σωφρονιστικά Καταστήματα.

III. Σε ποινικό σωφρονισμό, δηλαδή σε περιορισμό εντός Σωφρονιστικού Καταστήματος Ανηλίκων καταδικάζονται οι έφηβοι (ανήλικοι από 12 έως 17 ετών) εάν το Δικαστήριο κρίνει τούτο αναγκαίο προς συγκρότησή τους από την τέλεση νέων αξιοποιήσιμων πράξεων. Οι έφηβοι αυτοί δεν έχουν θέση στα Ανοικτά Σωφρονιστικά

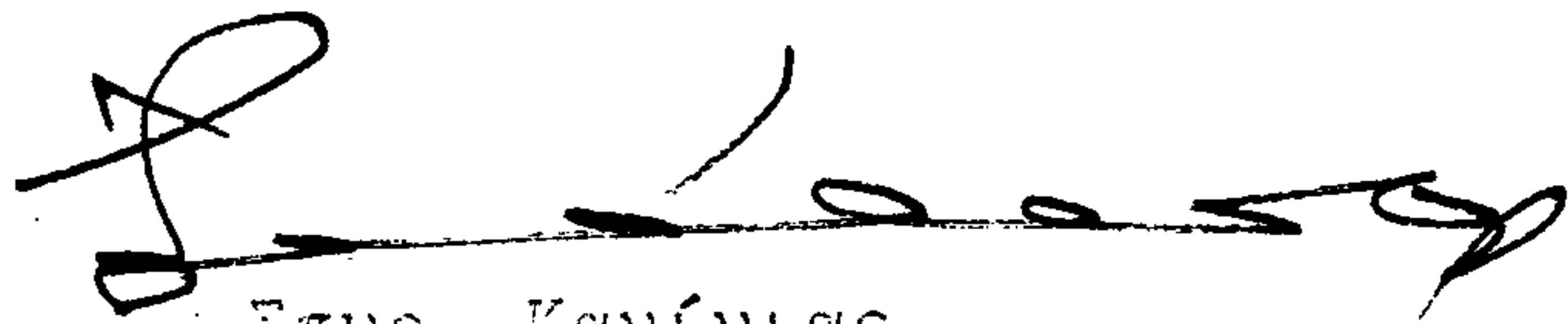
Καταστήματα, διότι: α. Η ρητή αναγραφή στον ανωτέρω ειδικό νόμο ότι η ομάδα των "επί λόγου τιμής" κρατουμένων συγκροτείται από εκτίοντες ποινή φυλακίσεως ή προσωαίρου καθείρξεως αποκλείει εξ ορισμού τους εφήβους που εκτίουν την ποινή του ποινικού σωφρονισμού. Στον Ποινικό Κώδικα γίνεται σαφής καθορισμός των στερητικών της ελευθερίας κοινών και είναι φανερή η αυτοτέλεια της ποινής του περιορισμού του εφήβου σε Σωφρονιστικό Κατάστημα (ποινικός σωφρονισμός), η οποία δεν μπορεί να εξομοιωθεί προς την φυλάκιση ή την προσωαίρη καθείρξη (βλέπε άρθρα 51-54 και 127 ΠΚ). β. Από την προσεκτική ανάγνωση των διατάξεων του ειδικού νόμου περί Ανοικτών Σωφρονιστικών Καταστημάτων, γίνεται φανερή η ουσιώδης διαφορά μεταξύ αυτών και των Σωφρονιστικών Καταστημάτων Ανηλίκων. Και η διαφορά αυτή αιτιολογείται, από το ότι είναι διάφορα τα πρόσωπα για τα οποία τα Καταστήματα αυτά προορίζονται και διάφοροι οι τρόποι ασκήσεως του σωφρονιστικού έργου. Τα Σωφρονιστικά Καταστήματα Ανηλίκων ασκούν έργο προεχόντως παιδαγωγικό και ορισμένες διατάξεις του ΠΚ για τους καταδικασμένους σε ποινικό σωφρονισμό μπορεί να θεωρηθούν και "ευεργετικώτερες" από εκείνες του ειδικού νόμου. Ας σημειωθεί ως παράδειγμα ότι στο άρθρο 129 ΠΚ προβλέπεται διαδικασία απόλυσεως του ανηλίκου (εφήβου) είτε μετά την λήξη του ελαχίστου και προ της λήξεως του μεγίστου ορίου χρονικού περιορισμού του, είτε και προ της λήξεως του ελαχίστου (δοκιμαστική απόλυση). Και, αν μετά την απόλυση περάσει ο χρόνος δοκιμαστικής, η ποινή θεωρείται ως ακτιθέσα.

IV. Μόνο σε περιπτώσεις προσώπων μεταρρηδικής ηλικίας (από 17 έως 21 ετών) μπορεί να εφαρμοσθεί ο ειδικός νόμος περί Ανοικτών Σωφρονιστικών Καταστημάτων, υπό τον όρον ότι για τα πρόσωπα αυτά αντικαταστάθηκε ο κοινωνικός σωφρονισμός με την ποινή φυλακίσεως ή προσωαίρου καθείρξεως, που προβλέπεται για την τελεσθείσα αξιόποινη πράξη. Και, αν ο καταδικασμένος συμπλήρωσε το 21ο έτος της ηλικίας του,

η αντικατάσταση αυτή είναι υποχρεωτική (βλέπε τα άρθρα 130 και 131 ΠΚ).

V. Συμπερασματικώς διατυπώνομε την γνώμη ότι σε ομάδα κρατουμένων "επί λόγω τιμής" δεν επιτρέπεται κατάταξη εφήβου καταδικασμένου σε ποινικό σωφρονισμό. Και ο ηλικίας 20 ετών κρατούμενος (για τον οποίο πρόκειται) δεν μπορεί να καταταγεί στην ομάδα αυτή, εφόσον εξακολουθεί να εκτίει ποινή περιορισμού σε Σωφρονιστικό Κατάστημα Ανηλίκων.

Ο Αντεισαγγελέας

Σπυρ. Κανίνιας